Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

8. lipnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poljoprivreda – Stavljanje sredstava za zaštitu bilja na tržište – Direktiva 2008/69/EZ – Članak 3. stavak 2. – Postupak ponovne ocjene država članica registriranih sredstava za zaštitu bilja – Rok – Razlika između jezičnih verzija“

U predmetu C-293/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska), odlukom od 5. svibnja 2016., koju je Sud zaprimio 25. svibnja 2016., u postupku

Sharda Europe BVBA

protiv

Administración del Estado,

Syngenta Agro SA,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: E. Juhász, predsjednik vijeća, C. Vajda i C. Lycourgos (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za španjolsku vladu, M. A. Sampol Pucurull, u svojstvu agenta,

— za Europsku komisiju, I. Galindo Martín i F. Moro, u svojstvu agenata,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: španjolski

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 2. Direktive Komisije 2008/69/EZ od 1. srpnja 2008. o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ radi uvrštavanja klofentezina, dikambe, difenokonazola, diflubenzurona, imazakvina, lenacila, oksadiazona, piklorama i piriproksifena kao aktivnih tvari (SL 2008., L 172, str. 9.) [neslužbeni prijevod].

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava Sharda Europe BVBA (u daljnjem tekstu: Sharda) i Syngenta Agro SA (u daljnjem tekstu: Syngenta), povodom postupka ponovne ocjene sredstva za zaštitu bilja registriranog pod imenom Sharda.

Pravni okvir

Direktiva 2008/66/EZ

3 Članak 3. stavak 2. Direktive Komisije 2008/66/EZ od 30. lipnja 2008. o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ radi uvrštavanja bifenoksa, diflufenikana, fenoksapropa-P, fenpropidina i kinoklamina kao aktivnih tvari (SL 2008., L 171, str. 9.) [neslužbeni prijevod] određuje:

„Odstupajući od stavka 1., države članice najkasnije do 31. prosinca 2008. moraju ponovno ocijeniti svako registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava bifenoks, diflufenikan, fenoksaprop-P, fenpropidin i kinoklamin kao jedinu aktivnu tvar ili kao jednu od nekoliko aktivnih tvari koje su navedene u Prilogu I. Direktivi [Vijeća] 91/414/EEZ [od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište (SL 1991., L 230, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 55., str. 32.)], u skladu s jedinstvenim načelima iz Priloga VI. Direktivi 91/414/EEZ, na temelju dokumentacije koja udovoljava zahtjevima iz Priloga III. navedenoj direktivi i uzimajući u obzir dio B iz Priloga I. navedenoj direktivi u odnosu na bifenoks, diflufenikan, fenoksaprop-P, fenpropidin i kinoklamin. Na temelju te ocjene, države članice utvrđuju ispunjava li sredstvo uvjete iz članka 4. stavka 1. točaka (b) do (e) Direktive 91/414/EEZ.

[...]” [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2008/69

4 Uvodna izjava 7. Direktive 2008/69 glasi:

„Ne dovodeći u pitanje obveze iz Direktive 91/414/EEZ koje proizlaze iz uvrštavanja aktivne tvari u njezin Prilog I., državama članicama mora biti stavljen na raspolaganje rok od šest mjeseci nakon uvrštavanja radi ponovne ocjene postojećih registracija za sredstva za zaštitu bilja koja sadržavaju aktivne tvari spomenute u prilogu ovoj direktivi, kako bi osigurale poštovanje odredbi Direktive 91/414/EEZ, osobito njezina članka 13. i primjenjivih uvjeta utvrđenih u njezinu Prilogu I. Države članice moraju, ako je potrebno, izmijeniti, nadomjestiti ili oduzeti postojeće registracije, u skladu s odredbama navedene direktive. Odstupajući od navedenog roka, trebalo bi predvidjeti dulje razdoblje za dostavu i ocjenu sve dokumentacije iz Priloga III. za svako sredstvo za zaštitu bilja i svaku predviđenu uporabu u skladu s jedinstvenim načelima navedenima u Direktivi 91/414/EEZ.” [neslužbeni prijevod]

5 Članak 3. Direktive 2008/69 predviđa:

„1. U skladu s Direktivom 91/414/EEZ, države članice do 30. lipnja 2009. trebaju, prema potrebi, izmijeniti ili oduzeti postojeće registracije sredstava za zaštitu bilja koja sadržavaju aktivne tvari spomenute u prilogu kao aktivne tvari.

Do navedenog datuma one provjeravaju jesu li ispunjeni uvjeti iz Priloga I. navedenoj direktivi u pogledu aktivnih tvari spomenutih u prilogu, uz iznimku onih spomenutih u dijelu B u odnosu na te aktivne tvari, i imaju li vlasnici registracija dokumentaciju ili pristup dokumentaciji koja udovoljava uvjetima iz Priloga II. navedenoj direktivi, u skladu s propisanim u njezinu članku 13.

2. Odstupajući od stavka 1., države članice najkasnije do 31. prosinca 2008. moraju ponovno ocijeniti svako registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu kao jedinu aktivnu tvar ili jednu od nekoliko aktivnih tvari koje su navedene u Prilogu I. Direktivi 91/414/EEZ, u skladu s jedinstvenim načelima iz Priloga VI. navedenoj direktivi, na temelju dokumentacije koja udovoljava zahtjevima iz njezina Priloga III. i uzimajući u obzir dio B iz Priloga I. u odnosu na aktivne tvari spomenute u prilogu. Na temelju te ocjene, države članice utvrđuju ispunjava li sredstvo uvjete iz članka 4. stavka 1. točaka (b) do (e) Direktive 91/414/EEZ.

[…]” [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2008/70/EZ

6 Članak 3. stavak 2. Direktive Komisije 2008/70/EZ od 11. srpnja 2008. o izmjeni Direktive 91/414 radi uvrštavanja tritosulfurona kao aktivne tvari (SL 2008., L 185, str. 40.) [neslužbeni prijevod] određuje:

„Odstupajući od stavka 1., države članice najkasnije do 30. studenoga 2008. moraju ponovno ocijeniti svako registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava tritosulfuron kao jedinu aktivnu tvar ili kao jednu od nekoliko aktivnih tvari koje su navedene u Prilogu I. Direktivi 91/414/EEZ, u skladu s jedinstvenim načelima iz Priloga VI. Direktivi 91/414/EEZ, na temelju dokumentacije koja udovoljava zahtjevima iz Priloga III. toj direktivi o tritosulfuronu i uzimajući u obzir dio B iz Priloga I. toj direktivi u odnosu na tritosulfuron. Na temelju te ocjene, države članice utvrđuju ispunjava li sredstvo uvjete iz članka 4. stavka 1. točaka (b), (c), (d) i (e) Direktive 91/414/EEZ.

[...]” [neslužbeni prijevod]

Direktiva 2010/28/EU

7 Članak 3. stavak 2. Direktive Komisije 2010/28/EU od 23. travnja 2010. o izmjeni Direktive 91/414 radi uvrštavanja metalaksila kao aktivne tvari (SL 2010., L 104, str. 57.) [neslužbeni prijevod] određuje:

„Odstupajući od stavka 1., države članice najkasnije do 30. lipnja 2010. moraju ponovno ocijeniti svako registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava metalaksil kao jedinu aktivnu tvar ili kao jednu od nekoliko aktivnih tvari koje su navedene u Prilogu I. Direktivi 91/414/EEZ, u skladu s jedinstvenim načelima iz Priloga VI. navedenoj direktivi, na temelju dokumentacije koja udovoljava zahtjevima iz njezina Priloga III. i uzimajući u obzir dio B u njezinu Prilogu I. u odnosu na metalaksil. Na temelju te ocjene, države članice utvrđuju ispunjava li sredstvo uvjete iz članka 4. stavka 1. točaka (b), (c), (d) i (e) Direktive 91/414/EEZ.

[...]” [neslužbeni prijevod]

Glavni postupak i prethodna pitanja

8 Dana 14. siječnja 2009. Sharda je na temelju članka 3. stavka 2. Direktive 2008/69 podnijela zahtjev za ponovnu ocjenu registracije izdane radi stavljanja na tržište sredstva za zaštitu bilja „Core”, koje je sadržavalo difenokonazol, jednu od aktivnih tvari koje se nalaze u prilogu toj direktivi. Taj zahtjev odobrila su nadležna nacionalna tijela.

9 Syngenta je podnijela upravnu pritužbu pred Secretaría General Técnica del Ministerio de Medio Ambiente, Rural y Marino (Opće tehničko tajništvo Ministarstva okoliša, ruralnih područja i pomorstva, Španjolska) za oduzimanje registracije izdane za sredstvo za zaštitu bilja „Core”. Syngenta navodi da je zahtjev za ponovnu ocjenu tog sredstva podnesen nakon 31. prosinca 2008., prema njezinu mišljenju krajnjeg roka za podnošenje takvog zahtjeva za ponovnu ocjenu, u skladu s člankom 3. stavkom 2. Direktive 2008/69. Odlukom od 20. siječnja 2011. navedeno opće tehničko tajništvo odbilo je tu pritužbu.

10 Syngenta je podnijela tužbu protiv te odluke pred Tribunalom Superior de Justicia de Madrid (Visoki sud u Madridu, Španjolska), koji je presudom od 25. listopada 2013. poništio postupak ponovne ocjene sredstva za zaštitu bilja „Core” jer je zahtjev za ponovnu ocjenu bio podnesen izvan roka određenog u članku 3. stavku 2. Direktive 2008/69.

11 Sharda je podnijela žalbu protiv te presude pred Tribunalom Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) tvrdeći da se datumu iz tog članka 3. stavka 2. ne protivi podnošenje zahtjeva za ponovnu ocjenu nakon 31. prosinca 2008.

12 Syngenta je navela da, s obzirom na to da je članak 3. stavak 2. Direktive 2008/69 odredba s obvezujućim učinkom koja se ne može na drugi način tumačiti, zahtjev za ponovnu ocjenu koji je podnijela Sharda 14. siječnja 2009., odnosno nakon krajnjeg roka određenog u toj odredbi, nije uopće trebao biti odobren.

13 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je, kako bi donio odluku u sporu koji se pred njim vodi, potrebno utvrditi je li rok iz navedenog članka 3. stavka 2. prekluzivan ili se radi o roku koji države članice mogu produžiti iz objektivnih razloga više sile ili u skladu sa svojim unutarnjim pravom.

14 U tim je okolnostima Tribunal Supremo (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li datum 31. prosinca 2008. iz članka 3. stavka 2. Direktive [2008/69] u verziji na španjolskom jeziku razumjeti kao istek krajnjeg roka u kojem države članice moraju provesti ponovnu ocjenu, ili kao krajnji rok za uvrštavanje na popis iz Priloga I. Direktivi [91/414] aktivnih tvari koje moraju biti predmet ponovne ocjene, ili pak kao konačni rok u kojem se mora podnijeti odgovarajući zahtjev za uvrštenje na popis?

2. Odnosi li se izraz ‚najkasnije do 31. prosinca 2008.’ iz članka 3. stavka 2. Direktive 2008/69 na prekluzivan rok, uzimajući u obzir svrhu zaštićenu sustavom koji proizlazi iz Direktive 91/414, koji države članice ne mogu produžiti i utvrditi krajnji rok nakon onog predviđenog Direktivom [2008/69]?

3. Ako se smatra da se taj rok može produžiti, može li on biti produžen zbog objektivnih razloga više sile ili ga pak države članice, kojima je upućen nalog iz članka 3., mogu produžiti u skladu s uvjetima i zahtjevima svojeg nacionalnog zakonodavstva?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

15 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 2. prvi podstavak Direktive 2008/69 tumačiti na način da datum 31. prosinca 2008., koji je njime propisan, za već registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu toj direktivi odgovara roku u kojem države članice moraju ponovno provesti ocjenu, predviđenu u

članku 3. stavku 2. prvom podstavku, tog sredstva za zaštitu bilja, ili roku za podnošenje odgovarajućeg zahtjeva za ponovnu ocjenu, ili čak roku u kojem sve aktivne tvari sadržane u tom sredstvu za zaštitu bilja, osim onih nabrojenih u prilogu Direktivi 2008/69, moraju biti uvrštene na popis iz Priloga I. Direktivi 91/414 kako bi nastala obveza ponovnog provođenja ocjene navedenog sredstva.

16 Članak 3. stavak 2. prvi podstavak Direktive 2008/69, čije se tumačenje traži, određuje da „države članice najkasnije do 31. prosinca 2008. moraju ponovno ocijeniti svako registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu kao jedinu aktivnu tvar ili jednu od nekoliko aktivnih tvari koje su navedene u Prilogu I. Direktivi 91/414/EEZ, u skladu s jedinstvenim načelima iz Priloga VI. navedenoj direktivi.” [neslužbeni prijevod]

17 Kao što je to spomenuo sud koji je uputio zahtjev, valja utvrditi da postoji razlika između formulacije verzije članka 3. stavka 2. prvog podstavka Direktive 2008/69 na španjolskom jeziku i drugih jezičnih verzija.

18 Naime, čini se da verzija na španjolskom jeziku te odredbe – prema kojoj „todo producto fitosanitario autorizado [...] será objeto de una nueva evaluación, a más tardar, el 31 de diciembre de 2008” – rezultira tumačenjem prema kojem datum 31. prosinca 2008. predstavlja krajnji rok u kojem države članice moraju ponovno provesti ocjenu, u smislu te odredbe, svakog registriranog sredstva za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu toj direktivi kao jedinu aktivnu tvar ili jednu od nekoliko aktivnih tvari navedenih u Prilogu I. Direktivi 91/414.

19 S druge strane, verzije članka 3. stavka 2. prvog podstavka Direktive 2008/69 na njemačkom („die sämtlich bis spätestens 31 Dezember 2008 in Anhang I der Richtlinie 91/414/EWG aufgeführt waren”), engleskom („all of which were listed in Annex I to Directive 91/414/EEC by 31 December 2008 at the latest”) i francuskom jeziku („toutes inscrites à l’annexe I de la directive 91/414/CEE au plus tard le 31 décembre 2008”) rezultiraju tumačenjem prema kojem se datum 31. prosinca 2008. odnosi na uvrštavanje aktivnih tvari sadržanih u registriranom sredstvu za zaštitu bilja koje ponovno moraju ocijeniti države članice, u skladu s onim što je propisano u članku 3. stavku 2. Isto vrijedi, među ostalim, za verzije te odredbe na grčkom, talijanskom i nizozemskom jeziku.

20 Konkretno, formulacija svih tih jezičnih verzija, uz iznimku one na španjolskom jeziku, navodi da predmetno sredstvo za zaštitu bilja mora biti predmet ponovne ocjene ako su sve aktivne tvari koje sadržava, kao i one koje se nalaze u prilogu Direktivi 2008/69, bile uvrštene u Prilog I. Direktivi 91/414 najkasnije 31. prosinca 2008.

21 Valja podsjetiti na to da, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, formulacija koja se upotrebljava u jednoj od jezičnih verzija odredbe prava Unije ne može biti jedini temelj za tumačenje te odredbe niti se u tom pogledu može smatrati prioritetnom u odnosu na druge jezične verzije. Naime, nužnost ujednačene primjene i stoga ujednačenog tumačenja akta Unije isključuje da se on razmatra izdvojeno u jednoj od svojih jezičnih verzija, nego, naprotiv, zahtijeva njegovo tumačenje s obzirom na opću strukturu i svrhu propisa kojeg je dio (vidjeti osobito presude od 27. listopada 1977., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, t. 14. i od 17. ožujka 2016., Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, t. 36.).

22 U tom pogledu, kao prvo, valja navesti da je Direktiva 2008/69 stupila na snagu 1. siječnja 2009. Međutim, ne bi bilo sukladno području primjene *ratione temporis* te direktive tumačiti njezin članak 3. stavak 2. prvi podstavak na način da zahtijeva da ponovne ocjene, u smislu te odredbe, budu provedene ili da odgovarajući zahtjevi za ponovnu ocjenu budu podneseni najkasnije 31. prosinca 2008., odnosno prije stupanja na snagu navedene direktive.

23 Kao drugo, valja navesti da uvodna izjava 7. Direktive 2008/69 određuje rok od šest mjeseci, od kojeg valja odstupiti kako bi se podnijela i ocijenila sva dokumentacija iz članka 3. stavka 2. te direktive. Taj rok počinje teći, u skladu s prvom rečenicom te uvodne izjave, od uvrštavanja aktivne tvari u Prilog

I. Direktivi 91/414, odnosno počevši od stupanja na snagu Direktive 2008/69, koja predviđa to uvrštavanje. Budući da je potonja direktiva stupila na snagu 1. siječnja 2009., njezina uvodna izjava 7. u vezi s podnošenjem i ocjenom sve dokumentacije propisane u članku 3. stavku 2. navedene direktive odnosi se na datum nakon 30. lipnja 2009. Iz toga proizlazi da datum 31. prosinca 2008., spomenut u članku 3. stavku 2. Direktive 2008/69, ne može predstavljati rok predviđen za ponovnu ocjenu sredstva za zaštitu bilja u smislu te odredbe.

24 Kao treće, kao što je to navela Komisija u svojim pisanim očitovanjima, valja se pozvati na direktive 2008/66, 2008/70 i 2010/28, kojima se, kao i Direktivom 2008/69, mijenja Direktiva 91/414 radi dodavanja aktivnih tvari u njezin Prilog I. i od kojih svaka sadržava članak 3. stavak 2., koji se ne razlikuje od članka 3. stavka 2. Direktive 2008/69 kad je riječ o datumu i aktivnoj tvari ili aktivnim tvarima na koje se odnosi. Međutim, formulacija članka 3. stavka 2. svake od tih direktiva, uključujući njihovu verziju na španjolskom jeziku, odgovara tekstu jezičnih verzija iz članka 3. stavka 2. Direktive 2008/69 spomenutih u točki 19. ove presude, iz kojih jasno proizlazi da je datum određen svakim od tih članaka 3. stavaka 2. krajnji rok u kojem sve aktivne tvari sadržane u sredstvu za zaštitu bilja koje, među ostalim, sadržava jednu od aktivnih tvari nabrojenih u prilogu svakoj od tih direktiva trebaju biti uvrštene na popis iz Priloga I. Direktivi 91/414 kako bi nastala obveza provođenja ponovne ocjene tog sredstva.

25 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 2. prvi podstavak Direktive 2008/69 treba tumačiti u smislu da datum 31. prosinca 2008., koji je njime određen, za već registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu toj direktivi odgovara krajnjem roku u kojem sve aktivne tvari sadržane u navedenom sredstvu za zaštitu bilja, osim onih nabrojenih u prilogu Direktivi 2008/69, moraju biti uvrštene na popis koji se nalazi u Prilogu I. Direktivi 91/414 kako bi nastala obveza provođenja ponovne ocjene navedenog sredstva predviđena u tom članku 3. stavku 2. prvom podstavku.

Drugo i treće pitanje

26 Drugo i treće prethodno pitanje temelje se na pretpostavci prema kojoj datum 31. prosinca 2008. iz članka 3. stavka 2. Direktive 2008/69 odgovara roku za podnošenje zahtjeva kojim se traži provođenje ponovne ocjene sredstva za zaštitu bilja iz te odredbe. Međutim, iz odgovora na prvo pitanje proizlazi da datum o kojem je riječ ne odgovara tom roku.

27 Iz toga proizlazi da na drugo i treće pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev nije potrebno odgovoriti.

Troškovi

28 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 2. prvi podstavak Direktive Komisije 2008/69/EZ od 1. srpnja 2008. o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ radi uvrštavanja klofentezina, dikambe, difenokonazola, diflubenzurona, imazakvina, lenacila, oksadiazona, piklorama i piriproksifena kao aktivnih tvari treba tumačiti u smislu da datum 31. prosinca 2008., koji je njime predviđen, za već registrirano sredstvo za zaštitu bilja koje sadržava jednu od aktivnih tvari spomenutih u prilogu toj direktivi odgovara krajnjem roku u kojem sve aktivne tvari sadržane u navedenom sredstvu za zaštitu bilja, osim onih nabrojenih u prilogu Direktivi 2008/69, moraju biti uvrštene na popis koji se

nalazi u Prilogu I. Direktivi Vijeća 91/414/EEZ od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište kako bi nastala obveza provođenja ponovne ocjene navedenog sredstva predviđena u tom članku 3. stavku 2. prvom podstavku.

Potpisi